

Slabi znaki za federacijo?

Čimveč časa poteka, tem slabše kaže, kot se zdi, da bo razmerje med Čehi in Slovaki končno urejeno s federativno ureditvijo, kot je bilo s slovaške strani terjano v začetku zadnjih reform na Češkoslovaškem. Prve mesece po prelomu s stalinizmom se je zdela federacija takorekoč na dosego roke, zdaj pa se vnaša v razpravljanje o tem vedno več zmede. Zdi se, da je na Češkem še vse preveč ljudi, ki jih je preteklo izkušnje niso nič izučile in se skušajo tudi zdaj z vsemi štirimi oklepati centralistične ureditve s središčem v Pragi ter se upirati vsakemu poskusu federativne ureditve. Diskusija o federaciji se vse bolj odmika s konkretnega terena v splošnost in meglentost.

Češkoslovaško državo sestavljata dva naroda, Čehi in Slovaki, in spričo tega je jasno, da pride v poštev samo federacija Češke in Slovaške. Ker pa bi to dokončno potrdilo ravnopravnost slovaškega naroda in onemogočilo češkim centralistom in nacionalistom — tudi če se skrivajo pod komunističnim imenom — vsakršne nadaljnje spletke in manevre v škodo slovaške narodne samostojnosti, si zdaj izmišljajo ljudi vse mogoče trike, kako bi že vnaprej izvotlili slovaško državnost. Eden izmed teh trikov je v tem, da naj bi se preuredila Češkoslovaška v federacijo štirih enot: te bi bile Češka, Slovaška, Moravska in Šlezija, kar bi pomenilo ne le to, da bi bile tri češke enote proti eni slovaški, ampak tudi to, da bi ne bila upoštevana pri federativni preureditvi narodnost, ampak regija, torej teritorialno-zgodovinsko načelo, ne pa narodnostno. Na ta način bi se na primer lahko preuredila v federacijo Švedska ali Nizozemska, Madžarska ali Romunija, ne da bi narodnostno načelo sploh prišlo v poštev. To pa bi bila seveda samo upravna preureditev, kajti če ni naroda, ki bi zahteval svojo federalno enoto, kakšen pomen naj ima potem še federacija?

«... Nasprotniki federacije (v Pragi) menijo, da je z decentralizacijo gospodarstva, z uvedbo svobodnega tržnega mehanizma, s samostojnostjo podjetij zagotovljeno slovaški zahtevi po neodvisnosti v gospodarstvu,« poroča dopisnik mariborskega »Večera« M. Čepič iz Prage. «... Ker je kulturna in jezikovna avtonomija (Slovakov) zagotovljena, so mi nekateri Čehi dopovedovali, da je nekakšno kadrovsko zastopstvo Slovakov v vodstvu v Pragi zadostno zagotovilo za njihove zahteve.» Nasprotniki federacije se sklicujejo tudi na to, da je Češkoslovaška kot celota majhna država, po njihovem »premajhna« za federacijo. Uporabljajo torej iste izgovore, kot jih uporabljajo nasprotniki samoodločbe narodov in sebičnih hegemonističnih interesov

Za konec šolskega leta

Spet je prišel konec šolskega leta in prinesel zaželeni in potrebni oddih mladini in učiteljem. Na mnogih šolah so učitelji in učenci skupno pripravili še lepe in tradicionalne sklepne razstave ročnih del in nastope z recitacijami in prizorčki, ki so se našemu občinstvu, posebno seveda staršem in sorodnikom zelo priljubili. Trenutno se trudijo nekateri razredi še z izpiti — da maturantskih izpitov, ki jih še ne bo tako hitro konec, niti ne omenjamo — toda kmalu bodo tudi ti učenci z vzdihom olajšanja obesili šolsko torbo za štiri dolge mesece na klin in si privoščili počitnice, nabirajoč si z gibanjem na svežem zraku in z brezskrbnostjo moči za novo šolsko leto.

Tisti pa, ki jih je doletel izpit, naj tega seveda ne jemljejo preveč tragično in tudi ne njihovi starši, kajti vsak sektor življenja ima svoje »prometne nezgode« in tako tudi šolski. Dovolj bo, da se učenci po zadostnem počitku spet pomalem, a sistematično lotijo učenja, da se bodo v jesenskem izpitnem roku postavili in presenetili svoje učitelje in jim morda vzbudili celo nekoliko grizenja vesti, češ kako sem mu (ali ji) mogel prisoditi izpit, ko pa vendar tako zelo zna?

PRIZNANJE NAŠIM STARŠEM

Ko pišemo o naši šoli, nam postane vedno toplo pri srcu. To je tista stvar, ki nam je vsem Slovencem, posebno še na tem koščku zemlje, kar najbolj prirastla k duši. Saj šola je tista, ki nam pripravlja nove generacije za življenje in za vlogo, ki jo bodo prevzele kot nadaljnje nosilke narodne zavesti in usode. Res je, da je veliko odvisno tudi od doma, od staršev. Toda nič manj ni odvisno od šole. Šola je tista, ki daje otrokom znanje in jih navaja na pravilno pojmovanje narodnega občestva ter jim z znanjem vred vzbuja tudi zavest dolžnosti, ki jih imajo do svojega naroda, do države kot lojalni državljani in do vse človeške družbe.

Domača in šolska vzgoja se dopolnjujeta in se moreta dopolnjevati. Če odpove ena ali druga, nastane v zavesti in duševnosti mladega človeka nepopravljiva vrzel, hiba, ki je največkrat vse življenje ni mogoče več

večjih narodov vsepovsod. Jasno pa je, da je zahteva po federaciji stvar slovaškega naroda samega in da ne morejo Čehi odločati o tem, kaj je dobro za slovaški narod in kaj ne.

Gotovo pa je, da se Slovaki ne bodo dali ponovno potegniti za nos, kot so se dali l. 1918 in l. 1945, ko jim je bilo s češke strani obljubljen vse mogoče, da bi se pridružili Čehom v skupni državi. Kakor hitro

popraviti. Kakor ostane otrok, ki je sirota brez staršev in ga vzrejajo po zavodih morda celo prizadevno in požrtvovalno, a brez tople materinske in očetovske ljubezni, vse življenje čustveno osiromašen in mu vedno manjka tista ljubezen, ki je ni užil v ranih letih, tako ostane nekaj nerazvitega tudi v duševnosti in razumu otroka in mladega človeka, ki ni obiskoval šole v svojem materinem jeziku, slovenske šole. Že pri prvih korakih v tujejezično šolo je začutil okrog sebe tuje okolje, poglabljati se je moral v duševnost in zgodovino tujega naroda, se navduševati za tuje narodne ideale. V začetku ga je srce močno vleklo drugam in verjetno je otožno opazoval svoje male prijatelje in prijateljice, ki so smeli hoditi v slovensko šolo in so veselo v slovenščini vresčali s svojimi sošolci na poti v šolo in domov.

Potem je morda na to pozabil, a vendar nosi v podzavesti vedno občutek, da je bil za nekaj ogoljufan. In je tudi bil: za šolsko vzgojo v lastnem jeziku, do katere ima vsak človek neodtujljivo pravico. Ta pravica spada — pa naj je prizna ali ne — med najosnovnejše človekove pravice. In starši, ki iz sebične preračunljivosti, nepojmljivega in neopravičljivega strahu, iz brezbriznosti, oportunitizma ali premajhne narodne zavesti kratijo to pravico lastnim otrokom, jim storijo krivico, katere ne bodo mogli nikoli več popraviti in katere jim tudi otroci ne bodo nikoli odpustili v svojem srcu, pa četudi bodo iz obzirnosti o tem molčali in jim je ne bodo očitali. Kajti taki starši popačijo bistvo svojih otrok, popačijo jim duševnost in jih skušajo napraviti za nekaj, kar niso. Ustvarijo pa kvečjemu človeške duševne dvoživke, ki se ne čutijo s srcem in dušo doma niti tu niti tam.

Zato vsa čast in priznanje tistim slovenskim staršem, ki so tudi v tem šolskem letu razumeli, kaj je njihova dolžnost do lastnih otrok, in jo izpolnili, pa tudi tistim, ki bodo to storili v prihodnjem šolskem letu. S tem pa so in bodo izpolnili dolžnost tudi do svojega slovenskega naroda. Ta zavest v njih je dragocenejša kakor vse drugo. In na tej zavesti in ljubezni do slovenstva se gradi bodočnost slovenstva.

Enako zadoščanje in ponos pa lahko občutijo zdaj ob koncu šolskega leta tudi naši učitelji in profesorji ter vsi tisti, ki prispevajo k vitalnosti slovenskih šol in k njihovi kvaliteti. Vsem voščimo prijetne počitnice in v jeseni vesel povratek v učilnice, v katerih naj spet zažvrgoli slovenska beseda in se zasliši srečni smeh naših otrok, ki se bodo vzgajali brez kompleksov in strahu, v pogumne, zavedne, srečne ljudi, ki bodo mogli biti odprti do življenja, do domačega, in do tujega sveta in do vsega plemenitega.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 23. junija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našel val; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Prigode pogumnega Jakca«. Napisal Salvator Gotta, prevedla in dramaturgizirala Mara Kalan. Tretji del; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.30 Nadaljevanje glasbe po željah; 14.30 Nedeljski vestnik; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 »Milost za Ismaya«. Radijska drama, napisal Gian Francesco Luzi, prevedla Desa Kraševac. Igra RO., režira Jože Peterlin; 17.30 Prijatelj zborovskega petja; 18.00 Koncert v miniaturo; 18.30 Iz pesniških gajev: »Ervin Fritz«, pripravil Marko Kravos; 19.15 Sedem dni v svetu; 20.30 Pod farnim zvonom župne cerkve v Doberdolu; 21.50 Sodobna glasba.

• PONEDELJEK, 24. junija, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.30 Iz Brucknerjevega in Martucciijevega opusa; 20.50 Priredniki naše dežele — Aurelia Gruber-Benco: »Med barakami in gradom«, prevedla Desa Kraševac; 21.45 Slovenski solisti.

• TOREK, 25. junija, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v Doberdolu; 17.20 Slovenščina za Slovence; 17.40 Piero Pieri: »Notranji razsul v habsburški monarhiji«; 18.30 Javni koncerti Radia Trst 1968; 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja; 20.35 Wolfgang Amadeus Mozart: »Don Juan«, opera v dveh dejanjih.

• SREDA, 26. junija, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Lik iz naše preteklosti: »Alojzij Res« (Vinko Beličič); 17.20 Odvetnik za vsakogar; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.30 Ljudske pesmi: »Tu Prosnid so tri čečce«; 19.10 Zdravniška posvetovalnica; 20.35 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.10) za vašo knjižno polico.

• CETRTEK, 27. junija, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Ivan Tavčar — Visoška kronika: »Stara Pasaverica razdre Izidorjevo poroko«; 17.20 Marija Kacin: »Novorealizem — Elio Vittorini, Vasco Pratolini, Cesare Pavese, Alberto Moravia in Carlo Levi«; 18.30 Italijanski skladatelji; 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 20.35 »Vožnja ponoči«. Radijska drama, napisal Maurice Jean Lefebvre, prevedel Ivan Savli. Igra RO., režira Stana Kopitar; 21.55 Skladbe davnih dob.

• PETEK, 28. junija, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Gospodinja nakupuje; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 Beri, beri, rožmarin zeleni, ljudski pevci in pesmi; 18.30 Koncert; 19.10 Novele XX. stoletja — Andrej Budal: »Prisluškovanje«; 19.25 Glasbila in barve; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 22.00 Komorne skladbe; 22.15 Zabavna glasba.

• SOBOTA, 29. junija, ob: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.00 V prazničnem tonu; 11.00 Iz koncerta orkestra Glasbene Matice v Trstu pod vodstvom Oskarja Kjudra. Sodelujeta flavtist Fedja Rupel ter mešani zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta pod vodstvom Ubalda Vrabca. Vasilij Mirk: Vidovka, uvertura; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 16.00 »Anarhist«. Burka v dveh dejanjih, napisal Jaka Štoka; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.55 Zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta pod vodstvom Ubalda Vrabca; 18.15 »Snubljenje s čokol«; 19.00 Poje skupina »Equipe 84«; 19.10 »Relikvije svetih apostolov Petra in Pavla v Rimu« (Jože Markuža); 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Ivan Tavčar — Visoška kronika: »Polikarp Khallan umrje«. Izvajajo dijaki višjih srednjih šol v Trstu. Vodi Jože Peterlin; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

TEDENSKI KOLEDARČEK

23. junija, nedelja: Kresnica, Grlica
24. junija, ponedeljek: Janez, Ivan
25. junija, torek: Hinko, Viljem
26. junija, sreda: Gruda, Virgilij
27. junija, četrtek: Ema, Ladislav
28. junija, petek: Zorana, Irenej
29. junija, sobota: Peter in Pavel

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Sestavljena bo prehodna vlada

Predsednik republike Saragat je v sredo poveril senatorju Leoneju nalogo, da sestavi novo vlado. Kot je Leone sam izjavil, bodo njegovi naporji zdaj šli za tem, da se v tem kočljivem trenutku zagotovi državi politično vodstvo in da se hkrati političnim strankam nudi možnost za globljo proučitev novega položaja. To pomeni, da bo Leonejeva vlada prehodnega značaja, v pričakovanju, da pride do obnove sredinsko-leva koaliicijske vlade.

Ze po državnozbornskih volitvah leta 1963 je nastal podoben položaj in tudi tedaj je bila Giovanniju Leoneju, takratnemu predsedniku poslanske zbornice, zaupana naloga, da sestavi vlado. Ta je trajala pet mesecev. Sledila je prva sredinsko-leva koaliicijska vlada, ki ji je predsedoval Aldo Moro in v kateri so prvič neposredno sodelovali socialisti.

Glavni tajnik krščanskodemokratske stranke, poslanec Rumor, ki je po zadnjih volitvah prvi dobil nalogo, da sestavi vlado, se je mandatu odpovedal, ker je ugotovil, da socialisti nočejo vstopiti v koalicijo in da tudi odklanjajo zunanjo podporo enobarvni ali dvobarvni vladi.

V takem položaju ni preostalo drugega, kot se zateči k prehodni vladi, v pričakovanju, da se notranji problemi socialistične stranke uredijo. Ta stranka bo imela, kot znano, svoj kongres letos v novembru in od njegovega izida bo najbrž v odločilni meri odvisen nadaljnji italijanski politični razvoj.

—0—

PAPEŽ V KOLUMBIJO

Papež Pavel VI. se bo odpravil to poletje na novo potovanje v drugo zemljinjo. Apostolska pot ga je peljala že v Severno Ameriko, na Bližnji Vzhod in v Indijo. Kljub bremenom v letih in delu bo poletel v avgustu v južnoameriško republiko Kolumbijo na mednarodni evharistični kongres.

V Bogota, glavno mesto republike, bo prišel 22. avgusta in bo šel takoj v katedralo. Popoldne bo posvetil na evharistič-

nem stadionu več bogoslovcev v mašnike. Naslednje jutro bodo uradni sprejemi v predsedstvu Kolumbije. Popoldne bo veliko evharistično slavje za delavce in študente; za zvečer bo prirejen sprejem diplomatskega zbora.

V soboto, 24. avgusta, bo papež maševal v neki predmestni župniji, nato bo predsedoval škofijski konferenci Latinske Amerike. Ob tej priložnosti bo naslovil tudi posebno poslanico na narode Južne Amerike. Isti večer se bo papež vrnil v Evropo.

Obisku pripisujejo važen pomen, ker se pojavljajo med katoličani Južne Amerike različne struje. To vrenje naj bi se s tem obiskom spravilo v pravilni tok, sicer obstoja nevarnost, da zaidejo različna mnenja v skrajnosti.

POČASNA KONFERENCA

Predmirovna konferenca med Američani in Severnimi Vietnamci v Parizu bo prešla v zgodovino kot ena najbolj počasnih. Doslej so imeli odposlanci že osem sej, ki potekajo po istem kopitu. Najprej se delegati prav na azijski način sladko klanjajo drug drugemu, nato se dve, tri ure diplomatsko zmerjajo, ne da bi si izrekli kaj hudega. Medsebojno si očitajo, da ne gre nikomur za mir, ampak le za propagando, ki naj vpliva na javnost. Zato je predlagal na zadnji seji 12. junija ameriški zastopnik Harriman, naj se ne objavljajo v javnosti celotni govori na konferencah, marveč naj dva pooblaščenca dasta tisku le izvlečke govorov. Ta način bo že tako počasno konferenco še bolj raztegnil.

Američani so že napol prepričani, da ne bo nobenega uspeha z javnimi razpravami in da se bo treba lotiti tajnih in zakulisnih pogajanj. Približno istega mnenja je tudi tajnik OZN U Thant. Pravi, da bodo pogajanja v Parizu še dolgo običala na mrtvi točki, ker računa vsaka od obeh strani na svojo vojaško zmago.

Res je, da divjajo v Vietnamu od začetka predmirovne konference vedno hujši boji.

Smrt znanega industrialca

Pri letalski nesreči v Španiji je pred dnevi zgubil življenje znani industrialca iz Pordenona Lino Zanussi. Z njim so se smrtno ponesrečili še trije vodilni uslužbenci velikega pordenonskega industrijskega podjetja in dva pilota. Letalo je zapustilo letališče v Trevisu v torek, pristalo v Ma-

dridu in nato odletelo proti mestu Bilbao. Zaradi megle in slabega vremena je bilo pilotu po radijski zvezi naročeno, naj pristane na nekem manjšem letališču. Letalo pa ga ni doseglo, ker je treščilo v goro in se popolnoma razbilo. Vsi potniki so bili na mestu mrtvi.

Lino Zanussi je bil star 48 let. Zapušča vdovo in tri otroke. Njegova prezgodnja smrt pomeni hud udarec za italijansko industrijo, zlasti pa za mesto Pordenone in njegovo okolico, katerih gospodarski razvoj je tesno povezan z industrijsko dejavnostjo Lina Zanussija. Ta je začel kot mlad fant delati v majhni delavnici svojega očeta in nato s pomočjo bratov postopno razvil neverjetno gospodarsko dejavnost. Tovarna gospodinjstkih strojev »Rex« in istimenskih televizijskih aparatov je danes ena največjih tovrstnih tovarn v Evropi. V njej je zaposlenih 15.000 delavcev.

Pogreb Lina Zanussija bo v petek, podjetje pa je v znak žalovanja prekinilo delo do ponedeljka.

SLABI ZNAKI ZA FEDERACIJO?

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa se je to zgodilo, so prišli Čehi na dan s svojim »čehoslovakizmom« in unitarizmom ter ponižali Slovake »in pleme« imaginarnega enotnega »češkoslovaškega« naroda ali v narodno manjšino. Samo novo nasilje lahko prepreči Slovkom, da tudi tokrat ne bodo dosegli svojega cilja — lastne avtonomne narodno-državne enote v okviru skupne republike. Toda to bi pomenilo zagotovo prej ali slej tudi konec češkoslovaške države, ko bi Slovaki dokončno spoznali, da jim Čehi niso pripravljeni priznati narodnih pravic, ki jim gredo.

Holandija „osvaja“ novo zemljo

Holandija se je povečala za 425 kvadratnih kilometrov. Toda tega ozemlja ni vzela kakšnemu sosednjemu narodu, ampak ga je iztrgala morju. Pred leti so začeli izsuševati Zuiderzee (Zuidersko morje), to je notranje holandsko morje, ki je bilo podobno ogromnemu jezeru, le da je imelo zvezo z morjem in je bilo slano. Doslej so izsušili že 90 odstotkov tega morja. Na prvem osušenem delu so že zrastle kmetije. Kmalu bodo zrastle tudi na drugem delu. Novi pokrajini se imenujeta Vzhodni in Južni Flevoland.

Zuiderlijk Flevoland (Južni Flevoland) leži povprečno štiri metre in 20 cm pod morsko površino. Zemlja je še slana in jo bo treba prej razsoliti, preden bo dobra za poljedelstvo. Toda tudi to bo, kot upajo, kmalu opravljeno, nato pa bo začela država prodajati zemljo ljudem, ki bi si radi zgradili kmetije in se lotili poljedelstva in živinoreje. Tudi na Holandskem je bil čas, ko so kmetje silili v mesta in ni bilo več rok za obdelovanje zemlje. Zdaj pa se kaže obratna težnja. Zdaj se Holandci trgajo za novo zemljo. Država jo bo odstopila tistim, ki se bodo zdeli za to najbolj usposobljeni. Pomagala jim bo na vse mogoče načine, a vsako leto bodo morali dokazati, kako so gospodarili in izkoristili pomoč in investicije. Če se bo pokazalo, da slabo gospodarijo, jim bo država vzela zemljo in jo dala drugim, ki bodo pokazali več ljubezni zanjo. Vendar ta verjetnost ni velika, ker Holandci ljubijo zemljo.

Holandci pa nadaljujejo boj z morjem, da mu iztrgajo še več zemlje. V doglednem času bodo »osvojili« v tem velikanskem boju še na tisoče kvadratnih kilometrov zemlje. To je tudi potrebno, ker Holandija je že zdaj najgosteje obljudena dežela na svetu. Na kvadratni kilometer pride okrog 400 prebivavcev in če bi hoteli vse človeštvo stisniti na tako gostoto, bi imelo celotno svetovno prebivavstvo prostor v Združenih državah, ves ostali svet pa bi ostal

neobljuden. Vendar Holandci ne stradajo, nasprotno, to je ena izmed držav z najvišjo življenjsko ravnjo v Evropi, četudi Holandija nima rud in tudi ne mnogo drugega naravnega bogastva — razen pridnih rok in znanja. Pa tudi »pilula« proti otrokom pri Holandcah ne gre v promet. Naravni prirastek na Holandskem je eden največjih v Evropi in statistiki računajo, da bo Holandcev okrog leta 2000 že dvajset milijonov, da se bo torej prebivavstvo do takrat skoraj podvojilo.

Toda Holandci so zdrav, trezen, religiozen in za napredek odprt narod, zato se ne boje bodočnosti, ampak gredo vanjo z zaupanjem in prepričanjem, da imajo vse lastnosti, da postanejo ne le velik narod, kar so že, ampak tudi eden najštevilnejših evropskih narodov in prevzamejo v Evropi še važnejšo vlogo.

—0—

LETOŠNJI SLOVENSKI NOVOMAŠNIKI

Nikar ne sklepajte iz gornjega naslova, da so morda pri nas na Goriškem ali Tržaškem, kjer že več let ne premoremo nobene novomašnika.

Pač pa bo pelo novo mašo v juliju in v avgustu kar 43 mladih duhovnikov onkraj meje, v Sloveniji. Med njimi jih je tudi 5 iz nam bližnjih krajev. To so: Pavel Čibej, ki bo imel novo mašo v Ajdovščini dne 7. julija; isti dan tudi Silvo Leban v Tolminu. V Trnovem-Illirski Bistrici bo 30. junija nova maša Ivana Maslo, v Gorenji Tribuši pa Izidorja Voučine. Nam najbližji sosed novomašnik pa je Renato Podberšič, ki bo imel 7. julija mašniško slavo v Vrtojbi.

Vsem novim oskrbnikom Gospodove hiše voščijo tudi tukajšnji slovenski verniki božjega blagoslova pri njih delu.

—0—

Izvoz iz Slovenije na področje zamenljivih (zdravih) valut narašča. Tja gre letos že 77% slovenskega izvoza.

SOLSTVO V SLOVENIJI V FINANČNI KRIZI

V republiškem zboru SR Slovenije so pred kratkim ponovno razpravljali o financiranju šolstva v Sloveniji. Slovensko šolstvo je zaradi pomanjkanja denarja v kritičnem stanju. Manjka približno tretjina sredstev za njegovo vzdrževanje. Namen, da bi zaprli določeno število šol, se je izkazal za neizvedljiv zaradi odločnega odpora staršev in celo dijakov (kot npr. v Piranu, kjer so hoteli zapreti gimnazijo), kot tudi zaradi odločnega mnenja strokovnjakov, da bi to nujno privedlo do znižanja ravni izobrazbe v Sloveniji.

Rešitev je videti le v tem, da dobi SR Slovenija večji delež od svojega narodnega dohodka za potrebe svojega šolstva.

Prejeli smo:

STUDIJSKI DNEVI V DRAGI

Letos bodo že tretje leto študijski dnevi slovenskih izobražencev v Dragi pri Bazovici na Tržaškem. To je srečanje naših intelektualcev, ki živijo na Tržaškem, Goriškem, v Kanalski dolini, Beneški Sloveniji in na Koroškem z rojaki iz Slovenije, s tistimi, ki žive in delujejo po Evropi in izven nje. Srečanje je namenjeno izmenjavi mnenj in pogledov predvsem o aktualnih slovenskih problemih, ki nam morajo biti vsem pri srcu, pa naj živimo kjer koli in naj imamo kakršen koli pogled na svet.

Študijski dnevi se prično 31. avgusta popoldne ob 16. uri po italijanskem času. Nadaljujejo se v nedeljo, 1. septembra ves dan. V torek, 2. septembra je skupni izlet, če bo zadosti zanimanja zanj.

Naslove predavanj in predavatelje bomo v kratkem javili. Vabimo Vas, da si slovenski izobraženci rezervirajo čas za te študijske dni in da gotovo pridejo. Dragocena bodo mnenja vsakogar. Srečni bomo, če bomo navezali čimveč novih stikov in spoznanj. Upajmo, da bodo ti dnevi prinesli kak dober sad za našo slovensko skupnost.

Veseli bomo, če boste svojo udeležbo že kmalu najavili. Srečanje organizira DRUSTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV, Trst — Trieste, ul. Donizetti 3.

Za Društvo slovenskih izobražencev

Tajnik

F.J. * 20 SMRT V POMLADI

Drugače pa sta si bila še vedno nekako tuja, in Tine se ni mogel iznebiti občutka, da župnik hoče tako, da je ta njegov hlad preračunan in da hoče s tem obvarovati neko skrito etiketo ter poudariti dostojanstvo svojega položaja nasproti siromašnemu bogoslovcu. Ker je poznal pristržno razmerje med drugimi župniki in njihovimi bogoslovci, je vzbujala ta hladnost v njem ponižujoč občutek, čeprav si je dopovedoval, da je tak pač župnikov značaj. Obenem pa je vzbujal župnik vedno bolj v njem tajno začudenje. Bogve, ali je tudi v resnici vedno tak, ali ne odloži morda te svoje hladne narave in preračunanosti vsaj takrat, kadar ga nihče ne vidi, kadar se razgovarja v svoji duši sam s seboj? se je včasih spraševal. Gledal ga je v cerkvi, kako je maševal, in potem pri molitvi, ko je v zakristiji pokleknil na klečalnik pod križem. V vsem, v vsaki njegovi kretnji: kako je povzdignil hostijo, kako je pokleknil na poti v spovednico pred velikim oltarjem in kako je sklenil roke k molitvi, je bilo toliko dostojanstva in elegancije, da je nehote prijalo očem. Vse to je vzbujalo v njem občudovanje že od nekdaj, ko je bil še ministrant. Toda zdaj je včasih vendarle rahlo zasumil, da je vse to dostojanstvo le izraz srčne mrzlosti. Mogoče so vsi njegovi farani to nezavestno slutili, ker ga niso ljubili, pač pa so ga spoštljivo pozdravljali, kadar je šel po vasi ali po polju; že od daleč so vzdigovali klobuke. Nobenemu pa ni nikoli padlo o glavo, da bi šel župnika vprašat za kak nasvet, ali da bi mu šel tožit svoje

stiske in iskal pri njem tolažbe. Prepričani so bili, da bi občutil takšne obiske kot nadlego in bi jih zameril. Zdelo se je, da je še svetnikom v cerkvi nerodno spričo njegove dostojanstvenosti, v kateri jih vse prekaša, in da se zresne, kadar je on v cerkvi, kakor veseli šolarji, kadar vstopi učitelj. Ljudem je bila pot v župnišče prav tako neprijetna kakor pot na okrajno načelstvo ali na sodišče in so jo prav tako odlašali, dokler so mogli. Ni bilo mogoče reči, da bi bil župnik z ljudmi neprijazen, toda pogrešali so pri njem domačnosti. Nekaj nevidnega jih je delilo od njega. Hlad njegove osebnosti jih je odbijal; občutili so ga celo v vsaki njegovi besedi, ki so jo obračali in obračali in skušali uganiti njen posebni, preračunani pomen. Po tem, kako je privzdignil pri odzdravu klobuk, so vedeli, kaj misli in sodi o kakšnem človeku, in ravno po tem je bilo tudi videti, da najbolj čišla vaškega trgovca Vrabla, veleposestnika Korena in župana Ogrizka, najmanj pa kočarje. Ljudje so se izogibali srečanj z njim in kadar se mu že niso mogli izogniti, so se v zadregi in že od daleč pripravljali na pozdrav kakor vojak, kadar sreča častnika. Mnogi, zlasti mladi ljudje, so rajši hodili k spovedi k dobrodušnemu kapucinu, ki je prihajal ob nedeljah nadomeščat kaplana, katerega že dolgo niso imeli.

Vsi ti občutki in spomini so bili živi v Tinetu vsakokrat, ko je sedel z župnikom za mizo. Opazoval ga je s skritim zanimanjem, v katerem je bilo še vedno tudi nekoliko tihega občudovanja. Pri tem pa je nehote čakal, če ne bo morda župnik vendarle nenadno odvrnil svoje dostojanstvenosti kakor mrzlo lupino in se pokazal v svoji topli človeški goloti. Toda to pričakovanje se ni nikoli izpolnilo.

(Dalje)

S Tržaškega

Prva seja deželnega sveta:

Izvoljen nov predsednik zbornice

Novi deželni svet Furlanije-Juljske krajine je na prvi seji, ki je bila v soboto, 15. t. m., izvolil svoje organe. Za predsednika zbornice je bil izvoljen videmski demokristjan Michelangelo Ribezzi, za katerega so poleg demokristjanov glasovali socialisti, liberalci in predstavnik republikancev. Izvoljen je bil z 39 glasovi od skupno prisotnih 59 svetovavcev. Za podpredsednika sta bila nato izvoljena tržaški socialist Pittoni in videmski komunist Pellegrini.

Novi predsednik ima 50 let in je po poklicu srednješolski profesor. Bil je član deželnega sveta že v prvi zakonodajni dobi.

Po izidu prve seje deželnega sveta bi lahko sklepali, da med tukajšnjimi strankami leve sredine ni krize, saj se že govori, da bo brez posebnih težav ponovno prišlo do sestave sredinsko-leve deželne vlade. Za predsednika bo po vsej verjetnosti ponovno izvoljen Alfredo Berzanti, socialisti pa bi imeli prav veliko odborniških mest, kot so jih imeli do zdaj. Ker zaradi znanih formalnih prekrškov socialistična lista ni sodelovala na volitvah v videmskem okrožju, so socialisti zgubili pet svojih predstavnikov v deželni zbornici, zaradi česar bodo od sedanjih 7 svetovavcev kar štirje odborniki. Na svoj račun bodo torej prišli socialisti iz Trsta in Gorice, ki bodo po vsej verjetnosti prisotni s svojimi predstavniki v novi deželni vladi, medtem ko jih doslej ni bilo.

V zvezi s sestavo nove vlade so se v torek sestali v Vidmu deželna tajništva sredinsko-levih strank. Na prvem sestanku še ni prišlo do sporazuma. Socialisti postavljajo kot pogoj za vstop v koalicijsko vlado obvezo, da bo ta do novembra tega leta tako spremenila predlog zakona za gospodarsko programiranje, da bodo pri obravnavanju tega vprašanja imeli večjo besedo sindikalne organizacije. Socialisti dalje zahtevajo, naj se nova vladna večina obveže, da bo uveljavila 50. člen deželnega statuta, ki predvideva, da dežela lahko prejme od države do 50 milijard lir za nove investicije. Socialisti končno zahtevajo, naj se večina obveže, da bo zahtevala, naj se stro-

go izvaja gospodarski program, ki ga je ministrski odbor svoj čas določil za Trst in Tržič. To vprašanje je postalo zlasti pereče te dni, ko tržaški delavci s stavkami in povorkami protestirajo zaradi neizpolnjevanja danih obljub in neizvajanja sprejetih programov.

Sestanek je bil zlasti zaradi te zadnje zahteve odložen, a se zdi, da demokristjani in republikanci načelno niso proti socialističnim zahtevam.

Prvi zakonski osnutek

Deželni svetovavec Slovenske skupnosti Drago Štoka je že na prvi seji predložil osnutek državnega zakona, ki obravnava zaščito slovenske manjšine. Gre za enako besedilo, kot ga je bil predložil predstavnik Slovenske skupnosti že v prvem deželnem svetu, a ga rimski parlament sploh ni vzel v poštev, tudi zato, ker je bil razpuščen.

Drugi del zaključne akademije G. M.

Na drugem delu zaključne akademije Glasbene Matice v mali dvorani Kulturnega doma so nastopili 50-članski mladinski pevski zbor »Kraški Slavček«, Orkester Glasbene Matice in solisti. Spored je odprl mladinski pevski zbor »Kraški slavček«, ki je zapel pod vodstvom prof. Erminija Ambroza koroško ljudsko »Čjer so včas'ble«, Grbčevo uspavanko, priredbo narodne »So ptički skup zbrani« in Vodopivčeve »ZABE« v triglasni izvedbi delno s klavirsko spremljavo, delno brez nje še kar dobro. Najbolj so ugajale »Zabe«, ki jih je zbor zapel z odločnostjo in boljšo ubranostjo, kakor pa ostale tri pesmi.

Iz tečaja za solopetje prof. Rudolfa Francla sta nastopila dva solista. Basist Ivan Sancin je zapel Greminov arijo iz Čajkovskijeve opere »EVGENIJ ONJEGIN« in dve črnski duhovni pesmi, ki ju je zložil Burghleit. Basist ima obširen in lepo zvoneč glas, ki posebno lepo zveni v srednji pevski legi. Greminovo arijo je predvajal s čustvenostjo, v črnskih pesmih pa je bil njegov glas še toplejši, saj se kot nalašč prilega značaju te skladbe. Sopranistka Teresa Simas D'Aguiar je pela priredbe brazilskih napevov, ki so jih priredili brazilski avtorji: Oliveira, Ovalle, Siqueira in Tavares. Brazilska glasba je nastala iz treh različnih glasbenih tokov: iz glasbe doseljenih Portugalcev ter iz folklorne indijanskih plemen in črncev. Pri tem je vpliv indijske glasbe manjši in tako predstavlja brazilska folklorna spojitev portugalske in črnske folklorne. Sopranistka D'Aguiar je inteligentna pevka, ki oblikuje te pesmi s pristnim brazilskim izrazom. Njo in basista Sancina je spremljala na klavirju prof. Neva Merlak-Corrado s poglobljenim predvajanjem.

V drugem delu sporeda so sledile štiri otroške skladbe za klavir in godalni orkester Pavla Sivica. Klavirski part je brezhibno na pamet igral mali, nadarjeni Stojan Kuret iz šole prof. Demšarja. Orkester je dirigiral Janko Ban, gojenec dirigentskega tečaja. Dirigiral je tudi Vivaldijev koncert in pokazal lepe dirigentske lastnosti in smisel za glasbeno lepoto. Violinski solo v tem koncertu je predvajal Crtomir Šiškovič iz violinske šole prof. Kjudra. Komaj 11-letni Šiškovič kaže že sedaj izrazito nadarjenost za to glasbilo. Njegova lokova poteza je sproščena in že zdaj izvljaja tonsko širino glasbila. Prstni stav leve roke je čvrst in zanesljiv ter mu bo omogočal razvoj lepe tonske vibracije. Iz Kjudrove violinske šole Zarko Hrvatič, ki je preстал absolutorij z izvedbo Mozartovega koncerta v G-duru za violino in orkester pod Kjudrovim vodstvom. Njegovo predvajanje je bilo odlično. Z virtuosno zanosnostjo je predvajal zlasti zahtevno Fleschovo kadenco. Solista

USPEHI NA SLOVENSКИH VIŠJИH SREDNJIH SOLAH V TRSTU

Višja gimnazija: IV. razred: 11 dijakov je izdelalo, 7 jih ima popravne izpite, en dijak je padel; V. razred: vsi dijaki so pripušeni k mali maturi.

Klasični licej: I. razred: 8 dijakov je izdelalo, 4 bodo popravljali jeseni, 2 sta padla; II. razred: izdelali so vsi 4 dijaki, kolikor pač šteje razred; III. razred: vsi dijaki so pripušeni k veliki maturi.

Znanstveni licej: I. razred: 10 dijakov je izdelalo, 12 jih popravljajo, padel ni nihče; II. razred: izdelalo je 15 dijakov, 10 jih popravljajo, padli so 3; III. razred: 8 dijakov je izdelalo, popravljajo 3, padel ni nihče; IV. razred: 18 dijakov je izdelalo, popravljajo 4, padel ni nihče; V. razred: vsi dijaki so pripušeni k maturi.

Trgovska akademija: I. razred: 18 dijakov je izdelalo, popravljajo jih 13, padla sta 2; II. razred: 9 jih je izdelalo, popravljajo 8, padel ni nihče; III. razred: izdelalo jih je 19, popravljajo 8, padli so 3; IV. razred: 12 jih je izdelalo, popravljajo 4, padel ni nihče; V. razred: izdelalo je 9 dijakov, popravljajo 7, padel ni nihče; V. razred: vsi dijaki so pripušeni k maturi.

Učiteljske: I. razred: 4 dijaki so izdelali, 7 jih ima popravne izpite, padel ni nihče; II. razred: 2 dijaka sta izdelala, 4 popravljajo, padel ni nihče; III. razred: 5 dijakov je izdelalo, 5 jih popravljajo, padel ni nihče; V. razred: vsi dijaki so pripušeni k maturi.

Velike mature se bodo začele 1. julija, male mature pa so sedaj v teku in se zaključijo konec tedna.

je uspešno spremljal matični orkester pod Kjudrovim vodstvom.

Godalni orkester je v drugem delu sporeda predvajal še Respighijevo »ARIO« iz Suite v g-molu. Za tega mojstra je značilna bogata pestrost instrumentacije. Kjuder je pogodil vsebinsko jedro te lese umetnine in jo posredoval v vzorni izvedbi.

Sola Glasbene Matice je ob sklepu tega šolskega leta položila bogat in pozitiven obračun svojega plodnega glasbeno-vzgojnega dela. Vse nastopajoče je nagradilo številno občinstvo z zaslužnim priznanjem.

K. S.

Beneška Slovenija

Učja:

OBMEJNO SREČANJE

Naša oddaljena in samotna vas se enkrat na leto le vzdrami in zaživi. To se zgodi za domači praznik svetega Antona. Na ta dan prihajajo sosede iz Terske doline na obisk in gostoljubni prigrizek. Letos je pa bilo še bolj živo, tudi zato, ker imamo boljše cestne zveze s Tersko in s Soško dolino.

In prav s te strani je prišlo dosti gostov na obisk. Nastopila sta tudi folklorna skupina iz Tolmina in pevski zbor. Spremljali so jih župan in drugi predstavniki. Vsi so občudovali gornjesoške narodne noše, ki so podobne beneško-slovenskim in rezijskim. Gledavci so ugotovili, da so ljudski plesi z obeh strani podobni, kar so dokazali nastopajoči iz Rezije pod vodstvom domačega župnika.

Po kulturnem sporedu, vrednem tudi kakega večjega kraja, se je razvilo pri stojnicah z jedačo in pijačo prav prijetno srečanje dveh dolin.

Speter:

»PETROVANJE«

Pri nas se že živo pripravljajo za »šagro« svetega Petra in Pavla, ki sta naša patrona. Izmed vaščanov se je že sestavil

SOLSKA PRIREDITEV NA OPCINAH

V nedeljo, 16. junija, je bila v Finžgarjevem domu na Opčinah zaključna prireditev osnovne šole. Učenci 1., 2., 3., 4. in 5. razreda so recitali razne deklamacije o materah.

Tudi skupni šolski zbor je zapel nekaj pesmi. Poleg tega sta se 3. in 5. razred izkazala z lepimi prizorčki. Tretji razred je pripravil enega, peti pa kar dva.

Dvorana je bila nabito polna. Vsi so prišli gledat male osnovnošolce. Nastop se je zares lepo posrečil.

Evelina

—0—

Mladina slovenske osnovne šole v Sv. Križu priredi v nedeljo, 23. junija, razstavo deških in dekljskih ročnih del, ki bodo občinstvu na ogled od 9. do 13. in od 16. do 20. ure. Vabljeni!

TURISTIČNI KOLEDAR

Goriška pokrajinska turistična zveza si prizadeva z različnimi prijemi, da bi dvignila turistični promet v mestu in v pokrajini. Tujski obisk donaja že sedaj občuten dohodek gostinskim in trgovskim podjetjem.

Turistična ustanova si obeta, da se bo turizem na Goriškem zelo pomnožil, ko bo bolj urejen prehod pri Rdeči hiši, potem z novo mednarodno avtomobilsko postajo na Mirenski cesti in z novo avtno cesto. Dobre ceste pa morajo pripeljati tuje goste tudi k vabljivim naravnim, zgodovinskim in umetnim zanimivostim. Med te spadajo tudi prireditve vseh vrst.

Zveza je izdala že poseben seznam važnejših prireditev. Navajamo nekatere važnejše, ki bodo v tej poletni sezoni v Gorici: zadnje dneve junija IV. mednarodni rallye Vzhodnih Alp in tekme v biljardu. V drugi polovici julija in v prvi polovici avgusta je na sporedu »goriško poletje« z različnimi pevske, folklornimi in mednarodnimi kulturnimi prireditvami. Med te so vštete svečanosti ob 50-letnici zavzetja Gorice in umetniška razstava Lojza Spazapana v Gradiški, kjer se je naš slavni rojak rodil. V Števerjanu pa bo 25. avgusta VI. nagradno slikarsko tekmovanje. V septembru bomo imeli v Gorici običajno ptičjo razstavo; od 14. do 20. pa bo zborovanje italijanskih časnikarjev; ob istem času tudi tekmovanje športnih fotografov in nato VII. mednarodne pevske tekme ter III. Srednjeevropsko kulturno srečanje književnikov. Oktobar bo začel z atletskimi tekmami; zadnji oktobrski dnevi pa bodo posvečeni izvirni deželni tekmi pod geslom »Konjiček (hobby) za poletje«. 3. novembra bomo imeli priložnost poslušati zbor milanske »Scale«. Sledile bodo razstave planinskih slik in običajno andrejevanje.

Program vsakovrstnih prireditev je precej pester, čeprav obsega tudi nekatere že

- **Hanalška dolina**

poseben pripravljani odbor, ki bo skrbel, da bodo vse priprave za kulturni in »kulturni« del petrovanja na višku.

Na sporedu so motorne dirke, razstava goveje živine iz Nadiške doline, srečolov. Posebnost bo še nogometna tekma med domačini in moštvo iz Ljubljane. Iz Slovenije bodo prišle na špetersko šagro tudi razne godbe na pihala. Nekako uradno se bodo srečali ta dan v Špetru znanci in prijatelji z obeh strani meje. Pokušali bodo tudi tipični domači gospodinjski izdelek, to so nadiške gubane, ki slovijo že preko naših meja. Lično zavito pecivo radi kupujejo številni tujci v že mnogih prodajalnah zlasti v Špetru.

Vse kaže, da bomo imeli že letos jeseni končano novo poslopje državne srednje šole. Stavbo so začeli graditi že pred dvema letoma. Zdaj manjka še notranja oprema. Država je nakazala zanj 65 milijonov lir. Z novim šolskim letom bo že začel pouk v novi stavbi.

Kar nehote se vprašamo, s katerim šolskim letom se bo pa začel pouk tudi v materinem jeziku prebivalcev Nadiških dolin v tej novi šoli, ki je zgrajena — tudi z njih davki — kot vzgojevalnica in ne potujčevalnica njihovih otrok.

davno ustaljene točke kot ptičji in Andrejev sejem. V meddeželnem okviru privabi nekaj tujcev, morda bo letos tudi kaj več iz drugih držav.

MATURITETNE KOMISIJE

Kakor vsako leto, bodo šli tudi letos goriški maturanti z učiteljišča in liceja k izpitu v Trst.

Izpitna komisija na liceju je sledeča: Sante Craciotti, predsednik; člani in izpraševalci: Janko Jež (slovenščina), Mihael Rosi (italijanščina in goriški notranji član), Alojz Rebula (klasični jeziki), Boris Maser (zgod. in filozofija), Branko Ferlat (mat. in fiz.), Anton Penko (prirodopis).

Na učiteljišču je pa tako sestavljena: Giuseppe Fermeglia, predsednik; Kazimir Faganelli (ital.), Laura Abrami (lat.), Rado Bednarik (slov. in zgod.), Oton Berce (pedag.), Lučka Komac (prirod. vede in goriški notranji član), Zdenka Vodopivec (mat. in fiz.).

Goriških maturantov na liceju je šest, na učiteljišču devet. Vsem voščimo kar najlepše uspehe.

Pevma:

PRAZNIK OTROK

Zadnje nedeljo smo tudi starejši, zlasti starši, zaživeli z našimi malimi nekdanje srečne otroške dni. Videli in spremili smo male prvoobhajance k mizi Gospodovi v naši farni cerkvi. Vseh je bilo štirinajst, med temi samo trije fantki. Naše učiteljice so jih pomagale lepo pripraviti in so poskrbele, da se je skromno slavje v redu izvršilo. Pri maši so peli otroci, pomagali so jim domači pevci in pevke. Po obhajilu so se otroci in tudi nekateri starši zbrali v župnišču k skupnemu zajtrku.

Majhni so na zunaj taki prazniki, a vendar dosti pripomorejo k utrditvi vaškega in farnega občestvenega življenja.

Novo naselje na nekdanjem Fogarjevem posestvu ob Soči je že začelo živeti polno življenje. Novi najemniki že nekaj časa stanujejo v novih kmečkih hišah, ki pa niso po mnenju nekaterih dovolj ustrezne namenu in sodobnemu stanju. »Kasarniški« enakomerni tip vseh hiš v novih naseljih je še preostanek nekdanje diktatorske miselnosti. Kaže pa, da se bodo novi naselniki uveljavili na sicer preveč prodnatem zemljišču. Trte so že zasadili; za sadno drevje je pa kraj preveč izpostavljen burji. Svet je pa dober za žitarice. Najemniki se pa nameravajo bolj oprijeti zelenjadarstva. Bržkone bo prav ta panoga še najbolj plodonosna.

Doberdob:

DAN KULTURE

Za nedeljo, 23. junija, pripravlja prosvetno društvo »Jezero« celodnevno prireditev pod geslom »Dan slovenske kulture«. Slavje je v zvezi z otvoritvijo novega sedeža prosvetnega društva. Svečano ga bodo odprli ob deseti uri, nakar bo v istih prostorih odprta razstava naših revij in mesečnikov.

Popoldne se bo ob 18. uri razvil kulturni spored, ko bodo nastopile folklorne skupine z Brega, godba na pihala. instrumen-

Iz Goriške

talni kvintet iz Števerjana, pet združenih mešanih zborov in enajst združenih moških zborov.

Zvečer ob deveti uri bo zagorel tudi veselični kres, saj smo ob Ivanovem, nakar bo sledila prosta zabava. Ta se bo nadaljevala tudi v ponedeljek zvečer.

Standrež:

ODMEVI PRIREDITVE

»Praznik špargljev« in z njim povezana nedeljska kulturna prireditve v Standrežu sta vzbudili različne pripombe. Saj pa je tudi razumljivo, ker se je prvič na Goriškem, po tolikih letih, združilo več društev iz različnih prosvetnih zvez za skupen nastop.

Tu pripomnimo, da sta nosila težo skrbi in priprav za enotni nastop domači dekan in predsednik športnega društva »Juventine«. Nekateri kritiki so menili, da se poskus ne bo posrečil, a se je in še kar dobro, kljub nagajivemu vremenu. Udeležba je bila od vseh strani posebno v nedeljo zvečer kar najlepša. Neverjeten je bil tudi naskok na dobro založene stojnice. Nastopajoči zbori, brez doberdobskega in pevmške »Planike«, ki sta v zadnjem hipu odpovala, so se dobro postavili kljub odru na prostem; enako tudi igravci »Županove Micke«.

Pa še nekaj je treba dodati. Prosvetno-gospodarsko-športno slavje je dobro uspelo, tudi če ni bilo na sporedu običajnega plesa do dveh zjutraj in še s kako »zvezdico« po vrhu. Nismo proti plesni zabavi, ne zdi se nam pa pravilno, če je kje kar »tridnevni prosvetni praznik« v resnici zakrit samo s harmonikarskim ali beatniškim hmta-dra. Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da polagajo naša društva zadnje čase večji podarek na tudi kulturno plat prireditev in ne zgolj na zabavno.

UNIVERZA V VIDMU

Prosvetni minister Gui je sopodpisal predsednikov odlok o ustanovitvi ločene jezikovne fakultete tržaške univerze v Vidmu. Na njej se bodo poučevali tuji moderni jeziki in slovstva. Pouk se bo začel že to jesen.

Akademski svet tržaške univerze bo v kratkem imenoval tri stalne profesorje na tej fakulteti. Ti pa bodo predlagali poverjenečasne profesorje in asistente.

Univerza bo poslovala v palači Bertoni. Stroški za njen nakup in opremo znašajo eno milijardo 110 milijonov lir. V prihodnjih letih bo nakupil vseučiliški odbor še sosedna zemljišča za nove fakultetne zgradbe, ker Videmčani še vedno računajo na lastno popolno univerzo.

Kratkoročno posojilo

»Ko sva se zadnjič srečala, sem ti posodil 10.000 lir. Rekel si, da jih potrebuješ le za malo časa. Se spominjaš?«

»Tako je. Saj jih čez cno uro zares že nisem več imel.«

Črešnje v Števerjanu

»Poslušajte no, soseda, že spet sta dva vašta mulca na naši črešnji.«

»Za božjo voljo, kje pa je tretji?«

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka revije „Most“

Uvodni članek za novo, 17. številko »Most«, ki je izšla te dni, je napisal odgovorni urednik Drago Stoka. V njem obravnava zadnje volitve v naši deželi in zlasti slovensko udeležbo na njih.

Miro Kos je avtor eseja z naslovom »Napredno«, v katerem načinja nekaj zelo aktualnih problemov, ki se konkrètement nanašajo, kot je razvidno iz iz teksta, na razmere v sosednji državi. Kos piše med drugim: »So obdobja na Slovenskem, ko delamo in se prek del združujemo, ko poglobljamo svoje delovne zmožnosti in pravico do svobodnega združevanja — obdobja torej, ko se medčloveškim odnosom in stvarcem okrog nas že vrača spomin na njihovo resničnost. Zal, to stanje kaj kmalu vzemirih kak gromovniški politični nastop, ki mu razvoj stvari v njihovih goli resničnosti in njih poimenovanje s pravim imenom očitno ni po volji. V svetu razodetih in nedotakljivih resnic, ki takemu nastopu sledi, se neposredna resnica dela in združevanja po sili razmer potaji, razblini v takomenovanem »naprednem« in »socializmu«, v katerem brez vsake razlike prebiva prav vse. Ob takih nastopih navadno pravimo, da se je naš svet spet spolitiziral, v resnici pa se zgodi nekaj prav obratnega: politizacija sveta, ki je bila v teku in je že obetala, da bodo razmerja med ljudmi poprijela jasnejši in oprijemljivejši jezik, se je s tem ustavila. Različnost sveta in medčloveških odnosov je povzeta in blokirana v tako imenovanem »naprednem« in »socializmu«.

»Besedi: »napredno« in »socializem« sta torej besedi, ki ju ne imenujemo več radi in ki se ju v normalnih okoliščinah rajši vsi izogibamo — nadaljuje Miro Kos. »Eni preprosto zato, ker nam v našem neposrednem človeškem svetu prav nič ne pomenita, drugi zato, ker z molkom izražajo življenjsko modrost, ki jim pravi, da sta se omejenjeni besedi že izpraznila in da ju je bolje ne omenjati. Politični svet se mora prav vznemiriti in postati vsestransko vprašljiv, potreba po nekakšni moralni in globokem osmišljanju neposrednega sveta se mora prav zaostri, da »napredno« in »socializem« spet oživita in kot moralni korektiv dobita svoje mesto v časopisih, v razpravah in v javnem življenju nasploh. Tedaj — zadnjič se je to zgodilo ob razpravah o slovenskem narodnem vprašanju — se počasi spet dokopljemo do skoraj pozabljene vsebine teh dveh besed.«

Ta Kosova razprava pomeni dober prispevek k razčiščenju idej o slovenskem položaju. V njej se dotika še marsikaterega drugega vprašanja in seže stvarcem precej v globino.

Vladimir Vremec komentira v daljšem članku osnutek programa za slovenski kulturni, gospodarski, socialni in politični razvoj na Koroškem in ga v bistvu odklanja. Hiba komentarja pa je v tem,

MAKSIM GASPARI TUDI PESNIK

Slovenski slikar Maksim Gaspari, ki je obhajal pred kratkim 84. rojstni dan, ima pripravljeno za tisk zbirko pesmi, ki naj bi izšle z njegovimi lastnimi ilustracijami. Zdaj stanuje na Gradišču v Ljubljani, rodil pa se je v Selščku nad Cerknico.

Maksim Gaspari je gotovo najbolj znan in najbolj priljubljen slovenski slikar. Menda ni Slovenca nad otroško dobo, ki bi ne poznal njegovih ljudskih motivov v značilnem slogu, ki so se tako priljubili.

So krivci prezrta knjiga

Pri družbi Sv. Mohorja v Celovcu je izšla pred nedavnim v angleščini napisana knjiga z naslovom »The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Duses of Carinthia« (Nastanek pogodbene teorije in ustoličenje koroških knezov). Napisal jo je dr. Jože Felician, slovenski izseljenec v Združenih državah, profesor za zgodovino na Saint John College v Clevelandu.

Prof. Felician je objavil v tej knjigi rezultate svojih odkritij in študij o tem, da je obred ustoličenja, kot ga je opisal poznejši papež Enea Piccolomini in kot je vsebovan k delu francoskega pravnega zgodovinarja Bodina, direktno vplival na zasnovo in oblikovanje ameriške izjave o neodvisnosti. To je ugotovil avtor pri preučevanju gradiva, ki je služilo za navdih izjavi o neodvisnosti. Njeni sestavljavci so namreč iskali v zgodovini vzglede za ljudsko suverenost in so našli tak vzgled v ustoličenju koroških knezov. Ustoličevalo jih je namreč slovensko karantansko ljudstvo direktno, kot je znano, in prvotno jih je tudi samo izbiralo. In obred je bil prav odraz te suverene ljudske pravice, ki je bila nekaj edinstvenega v tedanji Evropi.

da ne navede pozitivnih predlogov, na katerih naj bi temeljil tak program. Vremcu je očitno tudi tuj pojem teritorialne etnične avtonomije za slovensko manjšino na Koroškem.

Leposlovje so prispevali za to številko Milena Merlak, ki je objavila nekaj Pesmi v prozi, Pavel Lužan z pesmijo »Po rojstvu sveta«, Dušan Bufon z novelo »Renata« in Vladimir Truhlar z nekaj prevodi iz moderne (najbrž po pomoti je napisano sodobne) nemške lirike. Gre namreč za pesnike preteklih desetletij. Drugi sodelavci te številke »Mostu« so še Aleš Lokar, Stanko Janežič in Boris Podreka. Objavljen je tudi prevod eseja »Sveto in profano v modernem svetu« od Mircea El'ada. Razpisana je tudi anketa o slovenskih tednikih, vendar bi bila morda bolj na mestu anketa o odnosu tukajšnjih intelektualcev do slovenskih tednikov.

PESNIKOVA SMRT

V petek popoldne je umrl v Neaplju največji se danji italijanski pesnik Salvatore Quasimodo, Nobelov nagrajenec. Rojen je bil leta 1901 v Modici pri Sirakuzi na Siciliji. Klasično ozadje nekdanje »Velike Grčije«, kot se je otok imenoval, je zapustilo v bodočem pesniku bogate kali.

Družina je bila uradniška. Oče železniški postajni načelnik. Salvatore je končal srednje šole v Sirakuzi, kjer je tudi dobil prvo službeno mesto.

Po čudnem slučaju je Quasimodo tudi z zvezi z našimi kraji, z Gorico. Leta 1927 se je namreč družina upokojenega postajnega načelnika Quasimoda preselila v Gorico. Stanovala je na Placuti. Oče pa je odprl na Korzu trgovino z radijskimi potrebščinami. Sin Salvatore se je pa bil med tem že preselil v Milan, kjer je ubral svojo življenjsko in književno pot. Večkrat je prihajal v Gorico na obisk k staršem. Kot pesnik se je pridružil hermetistom, ozkemu krogu poznavavcev moderne lirike, ki je uporabljala drzne metafore in iskala gole estetske učinke. Quasimodo se je pa preril iz zaprtih hermetističnih oklepov do svojega jasnejšega izraza. Poslušajmo njegovo pesnitev Sneg (prevod Cirila Zlobca):

*Večerni mrak: spet nas zapuščate,
podobe drage te zemlje: drevesa,
živali, bedni, zbegani ljudje,
v vojaške plašče skriti, matere
z naročjem,, izsušenim od solza.
In sneg nas osvetljuje s travnikov
kot mesec. Ah, ti mrtvi. Bijte se
po čelu, bijte prav do srca!
Naj zdaj vsakdo zarjove v to tišino
v ta beli krog, ves posejan z grobovi.*

Najraje pa je v svojih številnih pesniških zbirkar od »Acque e terre« iz leta 1930 do »La vita non è un sogno« opeval toplo sicilsko prirodo in morje v panteistični luči. Med vojno se je pridružil odporišnemu gibanju. Pod vtisom vojne in novih političnih doživljanj se je usmeril v socialno problematiko. Druga sestavina njegovega pesništva sta pa postala klasicizem in humanizem. Iz teh vrelcev je Quasimodo zajemal ob prevajanju latinskih klasikov. Pravzaprav jih je pesniško obnavljal, ne prevajal. V svoji liriki je začel iskati novega človeka s humanistično osebnostjo. Tak je tudi

Kratke novice

Slovenski pesnik in dramatik Gregor Strniša je odklonil izredno nagrado jugoslovanskega dramskega festivala »Sterijev oder«, ker ni bila prisojena njegovemu tekstu »Samorog« kot drami, ampak kot pesnitvi.

Na šolskem izletu učencev 8. razreda osemletke v Sežani je sošolec po nesreči ustrelil v muzeju NOB v Velenju s »parabelum« pištolo 15-letnega Damjana Sila iz Lokve pri Sežani. Pištola je ležala na polici nabita z 8 krogliami in nezavarovana. Učenci so se igrali z njo. Damjan je takoj izkravrel.

Josip Vidmar je predaval v Domu družbenih organizacij o slovenskem nacionalnem vprašanju. Predavanje je organizirala delavska univerza v sodelovanju z mestnim komitejem ZKS Maribor.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je imelo pretekli teden občni zbor. Poročilo o njem bo objavili v prihodnji številki.

v zadnji pesniški zbirki »Dare e avere« (1966), s katero nekako simbolično zaključuje svoj umetniški obračun.

Za svoje umetniško delo je bil Quasimodo odlikovan leta 1959 z Nobelovo književno nagrado. Z njim ni izgubila samo italijanska književnost, ampak vsa kulturna javnost odličnega predstavnika.

—0—

»ROMANSKI ELEMENT NA BALKANU«

Glasbeno-tehnološki inštitut glasbene akademije v Gradcu je priredil v maju s sodelovanjem Inštituta za slavistiko in za študij Jugovzhoda na tamkajšnji univerzi ter Društva za južnovzhodno Evropo na univerzi v Münchenu mednarodno zborovanje pod naslovom »Romanski element na Balkanu«. Na zborovanju so imeli predavanja poleg strokovnjakov graške univerze, dr. Leopold Kretzenbacher z münchenske univerze, docent dr. Mihael Pop, član Akademije znanosti v Bukarešti, in dr. Alois Schmaus z univerze v Münchenu. Vsi ti učenjaki so že znani po svojih študijah etnološke ali jezikoslovne narave glede Balkana in sosednjih dežel.

Na zborovanju je bilo poudarjeno, da je znanost doslej po mačehovsko ravnala z vprašanjem romanskega elementa na Balkanu. Zato je ostalo to vprašanje še v glavnem neraziskano. Prvo predavanje je o »Duhovnih, literarnih in jezikovnih povezavah« balkanskih narodov z romanskim elementom. Koreferat je imel dr. Matl z graške univerze. V obeh predavanjih se je pokazalo, kako so ti znanstveni problemi še neobdelani. Predavatelj sta jih mogla samo na kratko nakazati in občrtati. Opozorila sta, da se kaže romanski element v srbskem jeziku predvsem v romanskih izposojenkah za pravne in upravne pojme, pa tudi v umetnosti, medtem ko v slovensčini takih izposojenk skoraj sploh ni. Tudi albanščina ima mnogo romanskih izposojenk. Benetke so imele dolgo zgodovinsko razdobje močan vpliv na celo jadransko obalo in to kulturno-zgodovinsko vplivanje je trajalo še v novi vek. Zlasti Grčija in Bolgarija pa sta bili v novejši dobi pod močnim vplivom francoske literature, vendar je prihajal ta vpliv v ti dve deželi v glavnem preko Nemčije, v Bolgarijo delno tudi preko Rusije.

Dr. Kretzenbacher z münchenske univerze je prikazal romanske elemente v folklori slovenskih narodov na Balkanu. Najprej je spregovoril o takoimenovani romanski kontinuiteti v slovansko-balkanski folklori, to je o tistih elementih, ki so jih sprejeli slovansko govoreči narodi že ob svoji naselitvi na Balkanu od dotedanjega prebivavstva. Bistvene elemente take kontinuitete vidi prof. Kretzenbacher v obredih pri izvolitvi »kraljeva«, v plesih z meči in v raznih drugih folklornih navadah. Romanski vpliv vidi tudi v »Moreški«, kar pa še ni dokazano. Pač pa meni, da je to gotovo za takoimenovano »moško zvezo« »Kumpanije« na otoku Korčuli.

Težko je po mnenju predavateljev na tem gradskem zborovanju ugotoviti, odkod so vsi ti in dru-

(Nadaljevanje na 7. strani)

E. Z.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

BOR ZMAGAL, KRAS IZGUBIL

V moški odbojkarški D ligi je druga ekipa Bora dosegla proti Torriani zmago, ki je bistvene važnosti za obstanek v ligi. Borovci so tokrat igrali dobro in pokazali viden napredek. Zmagali so 3:1 (8, —14, 5, 10).

Zgoniški Kras pa je nepričakovano klonil pred Gasilci iz Gorice. Tekma je bila zelo dolga in razburljiva. Kraševci so si dejansko zapravili zmago v zadnjem, odločilnem setu.

Končni rezultat je bil 3:2 (9, —14, —12, 8, 14) za nasprotnike.

SONJA LUKAČ DRUGA V VIDMU

Atletska sezona je v polnem teku. Tudi Borovi atleti stalno nastopajo in dosegajo zadovoljive rezultate. V nedeljo se je v Vidmu najbolje izkazala mlada Sonja Lukač. Dosegla je, kljub slabemu vremenu, v metu krogle svoj dosedanji drugi najboljši rezultat in z njim osvojila odlično drugo mesto. Za samih 8 centimetrov jo je premagala Videmčanka Visin.

Edi Košuta

BREG IN SOKOL ZMAGALA, GAJA IZGUBILA

Začela se je moška odbojkarška promocijska liga. V svojem prvem nastopu je Breg zapustil odlične vtis. Z lahkoto je odpravil moštvo CRDA, ki se mu je samo v prvem setu precej enakovredno upiralo. Igralci Brega so pokazali predvsem močan napad, nekoliko slabša pa je obramba. Ekipa vsekakor zelo dobro obeta in bo v letošnjem promocijskem prvenstvu gotovo eden glavnih kandidatov za končno zmago.

Tudi Sokol je gladko s 3:0 odpravil Gajo in pokazal zadovoljivo igro. Gaja pa je z 0:2 izgubila tudi proti Acli. Vsekakor je že po prvih srečanjih razvidno, da bi morali biti v treh skupinah finalist: Sokol, Breg in Acogat.

NATECAJ

Zakladno ministrstvo razpisuje natečaj z izpiti za 140 mest svetnika tretje kategorije v vodilnem staležu pri Generalnem državnem računovodstvu. Pogoji: doktorat v ekonomiji ali v njej sorodni veji, starost do 32. leta; zapadlost 2. avgusta 1968. (Uradni list št. 140 z dne 3. 6. 68).

KASTA

»MOŠKA VODA« NAMESTO RAZVITOSTI

Zadnje tedne polni stolpce listov v Jugoslaviji pisanje o »moški vodi« iz nekega izvira v Kladnju v Srbiji, ki baje daje čudežno moč moškim. Zato so jo tudi krstili z imenom »Casanuova«. Kot domislek ni napačno, saj gre baje imenitno v denar, liter okrog 50 lir in več, lahkovernežev pa še tudi ne manjka. Pravzaprav bi vse nerazvite dežele potrebovale izvire »moške vode«, ki bi nadomestila industrijo, prihranila investicije in dvignila zunanjetrgovinsko bilanco.

Edino kar nas moti, je to, da je po nepotrebnem vmešano v to tragikomično zadevo slovensko ime. »Moško vodo« bo namreč izvažalo, kot zvezo iz »Ljubljanskega dnevnika«, v Nemčijo podjetje »Slovenija-les«. Ali mora biti ime naše matične domovine na ta način osmešeno? V Trstu vidimo vsak dan tovornjake slovenskih izvoznih podjetij iz Kopra, Ljubljane, Kočevja itd., a na nobenem ni napisala Slovenija, kar bi nam bilo kot Slovencem v zadoščenje. Čudno, da se mora to ime pojaviti ravno v zvezi z »moško vodo«.

—0—

V baru

Gost (užaljeno): »Tale skodelica pa je počena, prosim. Saj vendar ne bom pil kave iz počene skodelice!«

Barist: »Oprostite, počila je gotovo od naše močne kave.«

Dobri stari časi

»Očka, kdaj pa so bili dobri časi?«

»Pred letom 1956.«

»Zakaj?«

»No, tisto leto sem se poročil.«

S TRŽAŠKEGA

ŠOLSKE RAZSTAVE IN PRIREDITVE

Učitelji in učenci osnovnih šol nabrežinskega didaktičnega ravnateljstva v ljudno vabijo starše in ljubitelje mladine na ogled razstav šolskih izdelkov, ki bodo: dne 23. junija v Štivanu, Devinu, Zgoniku in Saležu, od 10. do 12. in od 16. do 20. ure, dne 28. junija v Gabrovcu od 11.30 do 12.30, in k šolski prireditvi, ki bo v Saležu dne 23. junija ob 17. uri.

PREDNOSTNE LESTVICE

Solsko skrbništvo sporoča, da so s 15. t m objavljene prednostne lestvice prosilcev za poverjena in nadomestna mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1968-69. Lestvice bodo na vpogled deset dni, vsak dan od 10. do 12. ure, na srednji šoli s slovenskim učnim jezikom v ulici L. Frausin, 14.

OBVESTILO ČLANOM

Kmečka zveza obvešča svoje člane, da bodo zaradi ureditve arhiva prihodnji teden, t. j. od 24. do 29. t. m., njeni uradi zaprti, razen vsak dan od 8. do 10. ure za nujne potrebe članov.

Tajništvo Kmečke zveze

—0—

»ROMANSKI ELEMENT NA BALKANU«

(Nadaljevanje s 6. strani)

gi vplivi dejansko prihajali, ali iz Italije ali od romanskega prebivalstva, ki je ostalo tudi po zlo- mu rimskega imperija na Balkanu. Tudi časovni red teh vplivov je zabrisan. Le pri ljudskem pesništvu v Dalmaciji je očitno, da so nekatere pesmi nastale pod vplivom pastirske poezije v Italiji in na romanskem zahodu sploh. Predavatelj iz Romunije je opozoril na sorodstvo med romanskimi in srbskimi in hrvaškimi epskimi ljudskimi pesmimi. Seveda pa je bilo na zborovanju govora tudi v romanskih vplivih v balkanski ljudski glasbi in liturgiji.

To zborovanje naj bi bilo po mnenju graških organizatorjev predvsem osnova za nadaljnje študije in znanstvene diskusije o vprašanju romanskega elementa na Balkanu, hkrati pa je hotelo utrditi sloves mesta Gradca kot centra za raziskave o evropskem jugovzhodu. Gradec se ponaša s tem, da pomeni odprta vrata proti jugovzhodu.

Spomini iz prve svetovne vojne

99 ■■■■■ V RUSKEM UJETNIŠTVU ■■■■■ Inž. J. R. ■■■■■

Ni pa še napravila 5 vrst, ko je bilo slišati neki čuden glas. Pes ne daje takih glasov. Pa če bi bili volki? Pop je vzel v roke puško, popadaja pa vajeti, saj trojko je tako vodil srednji konj, ki je dobro poznal smer. Komaj sta to uredila, že se je prav blizu sani pojavil široko odprt gobec z ostrimi zobmi. Pok! In že so ranjenega volka trgali tovariši, katerih je bilo videti vedno več. Pok! In ponovila se je ista slika. Tudi v tretje je šlo, a med tem je en volk že čepel na vratu desnega krajnika trojke. Četrty strel je odpovedal. Kaj sedaj? Boriti se samo s kopitom puške, popadaja pa z lopato za sneg, bo premalo. Pop hitro preseče vprego desnega krajnika, ki se je sproščeno otresel volka z vratu, a v tem jih je imel že kopico okoli sebe. Junaško se je boril Rjavček, par jih je s kopitom tresnil po glavi, dva sta obležala in so drugi volki hitro skočili na nju in ju začeli žreti, a med tem so nadaljnji zrušili desnega krajnika in velikemu krdelu je služil za obed. Drugi volki pa so napadali sani in navdih v sili je bil odrezati še levega krajnika, kar je pop hitro storil. Takoj je deseterka volkov skočila na njega, ga seveda zrušila, in ga začela žreti. A pri saneh se pritisk ni zmanjšal. Kaj je bilo potem?

Molgan je zaskrbljen zbral oddelek za

zaščito pred volki in oddelek 15 oboroženih jezdecev je krenil proti Berezinki. Kmalu je eden iz oddelka zaslišal konjsko hrzanje kot je značilno za poginjajočega konja. Pospesili so dir čez drn in strm in čez en četrty ure so zagledali volke, ki so požirali konja vodnika-sredinca. Živega ni bilo nikjer nič, samo volki. Molgan se je ustavil pri saneli, ostali pa so napravili pogon. Mnogo volkov je bilo tako sitih, da niso zmogli svoje navadne hitrosti, in zato jih je veliko končalo pod streli oboroženega oddelka. Pregarjači so bili prepričani, da je uteklo malo volkov in da so uničili zelo močno krdelo.

Vrnili so se k sanem. Medtem je Molgan napravil največje odkritje. Prekucnil je sani in spodaj je bila skrita njegova hči — še živa —, a zmešana. Kje je pop? Volki! Kje dete? Volki! Na vsa vprašanja je odgovarjala samo: »Volki!«. Sani so nekoliko popravili in vpregli dva konja, v saneh pa zmešana popadaja z Molganom-očetom. Od popa so našli večji del halje, del kučme in valenke ter vrhnje debele nogavice. Črez eno uro so bili doma pri Molganu in hči se je kar zrušila na prečko ob peči. Začela se je tresti, potem je buljila v prazno, nato pogledala mamu in začela jokati. Mama jo je tolažila, a zaman. Najhujše ji je bilo, če je kdo vprašal po otroku. Dali so ji

močnega čaja z žganjem in končno je zaspala ob materi.

Drugi dan je popadaja prišla k čisti zavesti in njeno pripovedovanje je bilo grozno: oče njenega otroka ga je vrgel volkom v žrelo. Takoj za tem je volk zrušil popa pri vajetih, skupina volkov se je vrgla na preostalega konja; kaj se je godilo naprej, pa ne ve, ker k zavesti je prišla šele doma v materinem naročju.

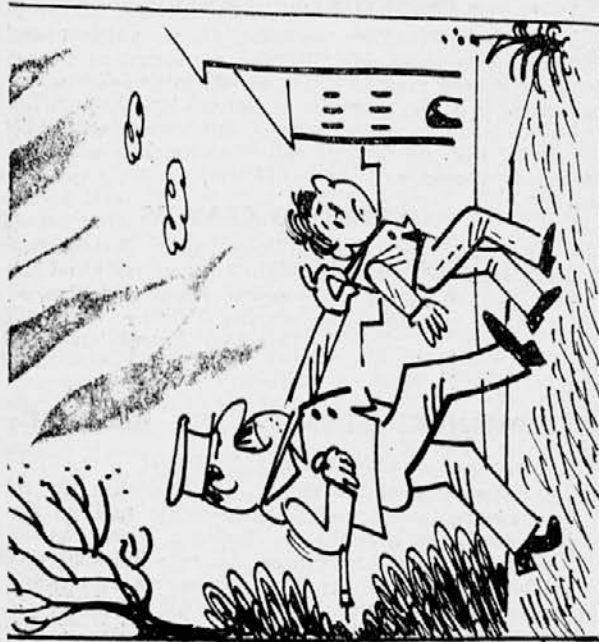
Jaz nisem poznal nobenega teh ljudi. Tudi ne vem, kje bi bila Berezinka in Krestovo. Niti ne vem, kdaj se je to zgodilo. A tako je pripovedoval pop na »jour fixe« v svoji izbi, popadaja pa mu je pritrjevala in nalivala črnega vina: »Pijte, da boste lažje pozabili.«

Pač pa se dobro spominjam zime 1916-17, ko je toplomer na prostem kazal tudi —26° C, in sem moral ob 9. uri zvečer na vremensko opazovalnico. Snega pa je bilo skoraj pol metra. In o volkovihi se je tudi govorilo, a jih ni bilo v našem okraju. Toda volki v eni noči predirjajo in prelovijo tudi dva okraja. Zato pa sem bil opremljen za prvi boj: ker je bila gaz slaba, bolj izdelana pa bi polednela, sem vzel za opredo Slepko, našo slepo kobilu, ki me je po ravnem nosila, navkreber pa vlekla. Jaz pa sem imel v levi roki veterno laterno z močnim petrolejskim plamenom, v desnici pa smrtonosno pištolo kalibra 9. Vse je kazalo, da bom moral nekega večera preizkusiti svojo hrabrost na poti na vremensko opazovalnico. (Dalje)

21

BIMBO BIMBO BIMBO BIMBO

Piše MILE MIRNIK
Riše MARJAN BREGAR

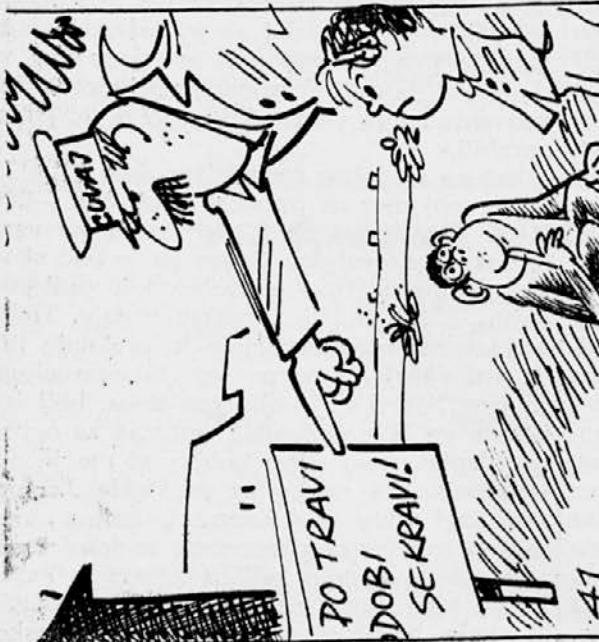
Tega ne bi smel reči, zakaj zdaj se čuvaj ni niti malo več trudil, da bi zadrževal jezo še dalje: »Ti bom že pokazal, smrkavec,« je zatulil, »zdaj se boš pa še norčeval in nasvete delil! Premalo zemlje smo nasuli! Tebe bi bili morali vprašati, kaj - Ta je pa lepa! Ko si tako brihten, boš pa to razložil še komu drugemu! Kazen boš plačal, da veš! Nič te ne bom prijavljal pa pisal papirjev, ampak greva naravnost na milico! Ti bom že dal!« In ga je zgrabil za ovratnik in odgnal na milico.

»Kaj pa zate, je spodobno?« se je nasrčil čuvaj.

»Ne vem — tu piše samo za krave, potem najbrž zame ni.« Čuvaj je komaj še premagoval jezo: »Pa kaj misliš, zakaj ni?«

Janez je skomignil z rameni: »Ne vem. Mogoče so pa nasuli premalo zemlje, ko so delali tale park, pa je zato trava zelo občutljiva in se težko spet zarase, če kdo stopi nanjo.«

41. Quod licet bovi, non licet lovi

»No, si prebral?« je rekel čuvaj.

»Saj sem bral na glas, kaj niste slišali?« je rekel Janez.

»A tako, zdaj boš pa še predrizen?! Se enkrat preberite!«

»Hoditi po travi spodobni se kravi,« je Janez še enkrat prebral.

»In kaj to pomeni?« je vprašal čuvaj.

»To pomeni, da je za krave spodobno, če hodijo po travi,« se je skušal izmotati Janez.

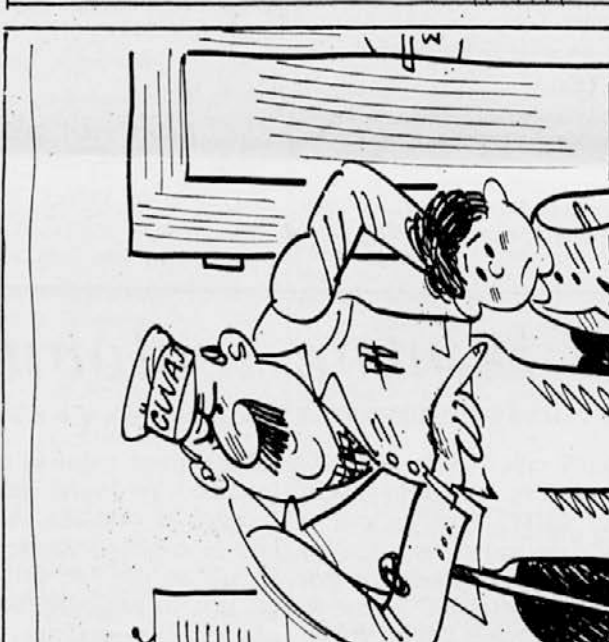

Čuvaju je udarila kri v glavo: »Zdaj mi pa ne verjamejo! No, fant, pa ti povej!«

»Res sem se valjal po travi. Pa Bimbo je bil zraven,« je potrdil Janez.

Tisti trenutek je vstopil še Bimbo. Miličnik je vstal in debelo pogledal proti vratom. Res, med podboji je stala prava živa optica. Potem je sedel in vzela v roke svinčnik:

»Torej, vidva sta se valjala po travi? Naredili bomo za-pisnik.«

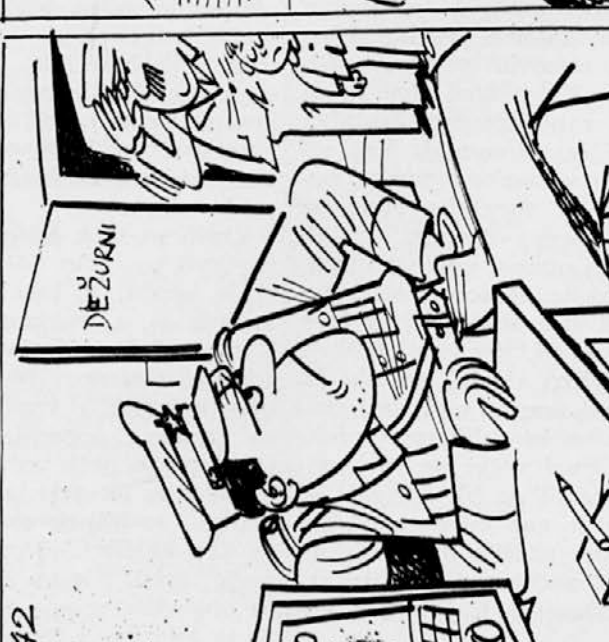
Miličnik je odkimal z glavo: »Nemogoče. Saj še nihče ni stopil nanjo, odkar jo imamo. Tisti napisi vsakogar zastrašijo.«

»Pa je mogoče,« je vztrajal čuvaj.

»Da je hodil po travi? Hm,« je zagodrnjal miličnik.

»Kaj hodil! Valjal se je! In optica se je valjala z njimi,« je vztrajal čuvaj.

Miličnik je pritrdilno prikimal sam sebi: »Saj se mi je zdelo. No, veš kaj, ni lepo, da spet pješ. Pa že dopoldne!«

42. Janez komaj pogovori miličnika, da je res kriv

Dežurni miličnik je sedel pri radiu in poslušal oddajo Sotferjem na pot, ko sta vstopila čuvaj in Janez — vstopil je pravzaprav samo čuvaj, Janez je bil pa bolj surnjen čez prag.

»Kaj pa je?« je vprašal in z enim ušesom še naprej poslušal radio.

»Tale fant se je valjal po travli,« je zarobantil čuvaj.